

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENATUL

Către Biroul Permanent al Camerei Deputatilor

În temeiul prevederilor art. 74 alin. (4) din Constituția României, republicată, și ale art. 89 din Regulamentul Senatului, republicat, vă înaintăm spre dezbatere și adoptare propunerea legislativă pentru modificarea și completarea **Legii Educației Naționale nr.1/2011**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificări și completări ulterioare, însoțită de expunerea de motive în vederea dezbaterii și aprobării.

Inițiator:

Senator USR – DINU Nicoleta Ramona

EXPUNERE DE MOTIVE

pentru modificarea și completarea **Legii Educației Naționale nr.1/2011**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificări și completări ulterioare

1. DESCRIEREA SITUAȚIEI ACTUALE

La nivel european, prin **Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale („ET 2020”)**, este sprijinită atingerea a **7 obiective de referință pentru anul 2020¹** printre care se numără:

- cel puțin 40% din persoanele cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani ar trebui să fi absolvit o formă de învățământ superior
- proporția de angajați absolvenți (persoane cu vârsta cuprinsă între 20 și 34 de ani, care au urmat cel puțin studii de nivel secundar superior și care și-au terminat studiile în urmă cu 1-3 ani) ar trebui să fie de cel puțin 82%.

Pentru atingerea acestor obiective, este nevoie de un învățământ superior relevant și de calitate care să le permită studenților să dobândească aptitudinile, cunoștințele și competențele transferabile de care au nevoie pentru a reuși ocuparea durabilă după absolvire, pentru a dovedi capacitate de cetățenie activă și dezvoltare personală².

În linia Țintelor europene, la nivel țării noastre, Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015 -2020 recomandă consolidarea capacității universităților **de a dezvolta și furniza programe relevante pentru piața muncii – cu accent special pe asigurarea competențelor transversale, dar și pentru dezvoltarea acelor competențe necesare în sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și în domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI³.**

2. SCOPUL URMĂRIT PRIN PREZENTUL PROIECT DE LEGE. SCHIMBĂRI PRECONIZATE

Ținând cont de nevoia de a asigura un sistem de învățământ superior relevant și funcțional, propunem modificarea **Legii Educației Naționale nr.1/2011** după cum este descris în continuare:

¹ https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_ro

² Potrivit unui studiu recent al Comisiei Europene, “Promoting the relevance of higher education“, învățământul superior este relevant atunci când contribuie la îndeplinirea a trei obiective: **ocuparea durabilă a forței de muncă, dezvoltarea personală și cetățenia activă**; <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/59d3a999-84b9-11e8-ac6a-01aa75ed71a1>

³ Conform OMEN 5376/2017 privind aprobarea domeniilor și specializarilor/programelor de studii universitare corelate cu sectoarele economice cu potențial de creștere în România

2.1 Introducerea unei noi componente organizatorice ce poate funcționa la nivelul universităților și anume centrele de competență

Rolul acestora este acela de a contribui la dezvoltarea profesională și personală a studenților, în condiții adecvate cerințelor pieței muncii. Centrele de competență vor asigura un parteneriat activ între universități și angajatori, putând fi atrași în cadrul acestora specialiști de pe piața muncii cu înaltă calificare pe diferite domenii de competență. Prin activitățile desfășurate împreună cu partenerii identificați, cunoștințele profesionale și competențele transversale conferite de universități absolvenților își vor avea un fundament real, fiind revizuite recurent prin consultare în cadrul parteneriatului pentru a răspunde flexibil și adaptat nevoilor de educație ale absolvenților. *Astfel, se creează, la nivelul universităților, premisele ca proiectarea și revizuirea curriculară să se realizeze în armonie cu cerințele angajatorilor ceea ce va genera efecte benefice în privința ratei de absorbție a absolvenților pe piața muncii.*

Fiecare instituție de învățământ superior va putea înființa unul sau mai multe centre de competență în corespondență cu domeniile de studii universitare de licență și specializările/programele de studii acreditate sau cu disciplinele predate și va putea desfășura activități în cadrul acestora potrivit unei metodologii proprii elaborate și adoptate în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și Cartei universitare. Fără a se considera limitative, la nivelul centrelor de competență, se pot formaliza parteneriate între instituțiile de învățământ și mediul de afaceri, se pot organiza grupuri de lucru, evenimente (mese rotunde, simpozioane, conferințe etc.), se pot dezvolta proiecte de cooperare interinstituțională (cu alte universități din țară sau străinătate, instituții ale administrației publice centrale sau locale, organizații non-profit etc.), se pot depune diligențe pentru atragerea de granturi/finanțări nerambursabile, se pot organiza programe de instruire formală sau non-formală dedicate atât cadrelor didactice, cât și studenților (de tip seminar, atelier de lucru etc) pentru înlesnirea specializării/perfecționării profesionale și a schimburilor de bune practici.

În baza funcționării centrelor de competență, prin implicarea partenerilor identificați la proiectarea și furnizarea de programe, se sprijină **creșterea atractivității și dimensiunii practice a ofertelor educaționale.**

2.2 Completarea activităților ce pot fi desfășurate în cadrul normei universitare cu alte activități profesionale în domeniul științific de competență

Realitatea arată, adesea, că instituțiile de învățământ superior se adaptează prea greu la evoluția nevoilor economiei și nu reușesc să anticipeze sau să contribuie la modelarea tendințelor de pe piața muncii. Astfel, în vederea promovării dezvoltării unor programe de studii de înaltă calitate, flexibile și relevante este nevoie de preocupare continuă și activități de susținere desfășurate în mod sistematic. Pe lângă activitățile didactice definite de lege și cele de cercetare, cadrele didactice este necesar să aloce timp și să consume eforturi în sensul cooperării cu actorii relevanți de pe piața

muncii, cu alte universități din țară sau străinătate, cu instituții ale administrației publice centrale sau locale etc.

Necesitatea includerii și a altor activități profesionale în cadrul normei universitare trebuie privită ca o rezultată a căutării de soluții la problemele învățământului superior semnalate în multe rânduri de foruri competente naționale sau internaționale. De pildă, în “Analiza fundamentării și evoluției obiectivului privind creșterea procentului absolvenților de învățământ superior, în conformitate cu prevederile Strategiei Europa 2020”, realizată de către Curtea de Conturi, se reflectă că 86% (din total eșantion analizat) din absolvenții de învățământ superior au declarat că meseria au învățat-o mai degrabă la locul de muncă. Rezultă că nu a existat o legătură între oferta de școlarizare a universităților și cererea de pe piața forței de muncă. Universitățile și-au dimensionat oferta de școlarizare în baza opțiunilor de înmatriculare a studenților, care nu dispuneau de informații coerente cu privire la situația de pe piața muncii.⁴

Totodată, documentul CE intitulat “Raportul de țară din 2019 privind România, inclusiv un bilanț aprofundat referitor la prevenirea și corectarea dezechilibrelor economice” arată că învățământul superior se confruntă cu provocări în ceea ce privește calitatea și relevanța pe piața forței de muncă iar accesul adulților la educație este limitat. **Competențele nu evoluează în concordanță cu necesitățile sectoarelor economice în curs de expansiune.** 81 % dintre angajatori declară că întâmpină dificultăți în ceea ce privește ocuparea locurilor de muncă vacante. Neconcordanța dintre cererea și oferta de competențe reprezintă o problemă suplimentară pentru firmele românești. **În prezent, nu este disponibilă nici o evaluare globală a necesităților în materie de competențe și nici o evaluare la nivel de sector economic.**⁵

De asemenea, Academia Română a desfășurat un studiu pe două regiuni de dezvoltare (Nord-Vest și Centru), publicat în octombrie 2017 sub titlul “Analiza impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor”.⁶ La nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest (R1), angajatorii au afirmat că oferta educațională a universităților la ciclul licență corespunde exigențelor pieței muncii: într-o mică măsură (22.2%), suficient (33.3%), în mare măsură (33.3%). Satisfacția angajatorilor este mai ridicată, la nivelul regiunii R1, în raport cu capacitatea de comunicare a tinerilor angajați, lucrul în echipă, comunicarea într-o limbă străină, capacitatea de organizare și leadership. La nivelul regiunii de dezvoltare Centru (R2), opinia angajatorilor referitoare la măsura în care universitățile din România reușesc să asigure o pregătire a studenților pentru piața muncii s-a încadrat în situațiile descrise în continuare: într-o mică măsură (44.3%), suficient (33.6%), în mare măsură (14.8%). În cadrul celei de-a doua regiuni, aprecierea pozitivă a tinerilor angajați este în raport cu patru criterii: capacitatea de lucru în echipă, capacitatea de comunicare, cunoștințe generale și de specialitate în

⁴ <https://www.cotidianul.ro/cifrele-care-arata-prapastia-intre-invatamant-si-piata-muncii/>

⁵ Document de lucru al serviciilor Comisiei: Raportul de țară din 2019 privind România, inclusiv un bilanț aprofundat referitor la prevenirea și corectarea dezechilibrelor economice, Bruxelles, 27.02.2019.

⁶ Academia Română, Modulul 23: Analiza impactului ofertelor educaționale ale universităților asupra angajatorilor. Studiu realizat la nivelul universităților 19-21, https://acad.ro/proiecteFSE/LUCRARI-SIPOCA3/R3/R3_M23.pdf

domeniu. Pe ansamblul celor două regiuni, angajatorii nu sunt mulțumiți în privința capacității de negociere, abilităților de prezentare, creativității dezvoltate a persoanei, abilităților de cercetare. Cu referire directă la cunoștințele de specialitate, opiniile angajatorilor sunt următoarele: nu prea mulțumit (9.3%), nici mulțumit, nici nemulțumit (27.9%), mulțumit (53.5%), foarte mulțumit (9.3%).

Având în vedere situația descrisă, considerăm oportună crearea centrelor de competență la nivelul universităților. Actualmente nu există nicio structură în organizarea universităților prin care să se desfășoare continuu și planificat activități de cooperare cu parteneri externi (reprezentanți ai mediului de afaceri, cu alte universități din țară sau străinătate, instituții ale administrației publice centrale sau locale, organizații non-profit etc.) pentru ca oferta de programe universitare să fie permanent adaptată nevoilor economiei locale/regionale/naționale și chiar internaționale.

Propunerea legislativă de față este o măsură de creștere a relevanței învățământului superior românesc astfel ca studenții să dobândească ocuparea durabilă după absolvire și să devină cetățeni activi, generând efecte de susținere a creșterii economice pe termen lung, în special prin posibilitatea identificării și dezvoltării cu prioritate de competențe profesionale în sectoarele economice cu potențial competitiv și în domeniile de specializare inteligentă.

2.3 Propunerea legislativă nu are implicații asupra bugetului de stat.

Un aspect esențial de reținut este acela că activitățile desfășurate în cadrul centrelor de competență vor fi incluse în suma totală a orelor de muncă dintr-o normă universitară, fără a afecta bugetul de stat. *Modalitatea de echivalare propusă în privința acestor activități este de minimum 0,5 ore convenționale pentru o oră fizică de activități, urmând ca Senatul universitar, în baza autonomiei universitare, să stabilească, prin regulament, modalitatea concretă de echivalare a activităților desfășurate în centrele de competență.*

3. EFECTELE PROIECTULUI DE ACT NORMATIV ASUPRA LEGISLAȚIEI ÎN VIGOARE

Urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ, următoarele acte normative vor fi modificate și completate:

Legea nr. 1/2011 a educației naționale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificări și completări ulterioare.

Față de cele expuse, solicităm dezbaterea și adoptarea prezentei propuneri legislative.

Inițiator,

Senator USR - DINU Nicoleta Ramona